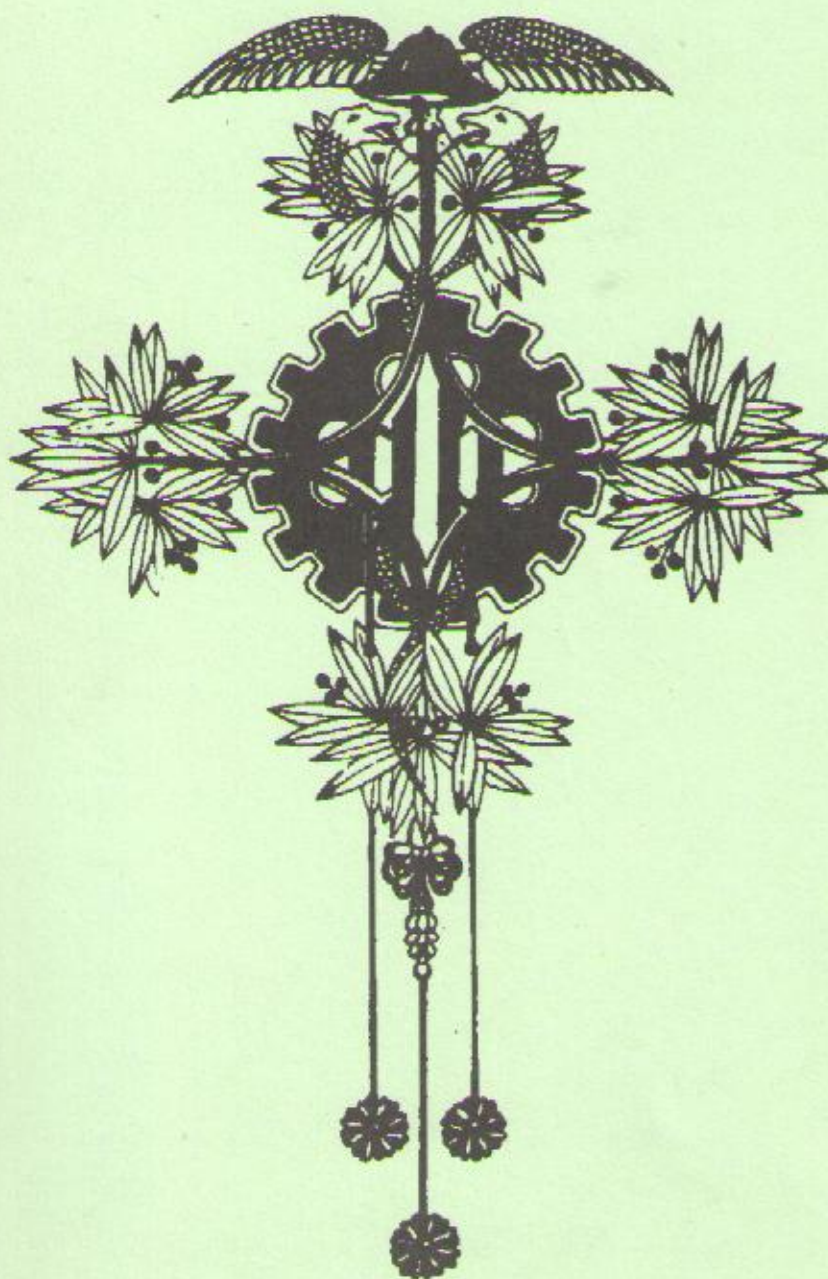

ACCIÓ

DEL CENTRE AUTONOMISTA DE DEPENDENTS
DEL COMERÇ I DE LA INDÚSTRIA
(ENTITAT OBRERA)
FUNDADA L'ANY 1903

Barcelona, desembre de 1998

ACCIÓ

DEL CENTRE AUTONÒMISTA
DE DEPENDENTS DEL COMERÇ
I DE LA INDÚSTRIA

Rambla de Santa Mònica, 10
Tel. 93 304 68 08
Fax 93 430 68 12
08002 Barcelona

EDITORIAL

La Junta Directiva del Centre voldria que aquest editorial fes arribar a socis i simpatitzants totes les esperances de futur que en la nova realitat es troben i sobre bases ben sòlides.

En primer lloc, i com ja informem en pàgines interiors, és la posada en funcionament del que serà el nostre 30è curs de les Escoles Mercantils Catalanes del CADCI, que, com ja sabeu, fou la secció que donà contingut obrer i juvenil a la nostra Entitat. Aquest fet, ja ens aporta per si sol una gran dosi d'optimisme i de futur.

D'altra banda, i per tal de no demorar la sortida d'aquest número d'ACCIÓ, volem també fer saber que estem fent gestions per tal de posar de nou en marxa la nostra secció de treball en el seu apartat de Borsa de Treball, en la que tants obrers trobaren l'ocupació que els satisfesia i les empreses el personal que necessitaven.

Així mateix esperem que ben aviat rebreu notícies de la represa de la nostra Secció d'Esports i Excursions, en la que estem treballant.

En fi que, a poc a poc i menys de pressa del que voldríem, esperem posar en marxa totes aquelles seccions que donaren contingut a la vida del CENTRE.

Podem també informar que finalment l'Ajuntament de Barcelona ha accedit a donar el nom de "Josep Puig i Esteve - President del CADCI" a la confluència dels carrers de Mendel i Escull, ben a prop del carrer que duia el nom del CADCI.

No podem deixar de passar la notícia dels tràmits que es porten a cap fi de recuperar el nostre local de la Rambla de Santa Mònica. En aquest moment podem assegurar que trobem molt bona disposició per part de tots els partits polítics per tal que el Govern Central repari la injustícia de què som víctimes.

Recordem als nostres associats que cada dimecres la Junta Directiva sol reunir-se de 18 a 19.30 hores, i que ens plauria molt de poder-los informar personalment de l'esforç que fem tots plegats, i que és desig nostre de fer-nos ressò de qualsevol suggeriment que s'hi aporti.

Ningú oblidí que el CADCI és de tots i que sense el vostre recolzament, els nostres esforços resultarien debades.

La Junta

SEMPRESENCIAL**GESTIÓ DE L'EMPRESA COMERCIAL****TREBALLADORS**

ESCOLES MERCANTILS CATALANES (CADCI) CURS HOMOLOGAT PER LA U.O.C. PER ACCÉS A LA UNIVERSITAT MAJORS DE 25 ANYS

OBJECTIU

Adquirir coneixements globals de totes aquelles àrees que permetin obtenir i completar el bagatge cultural necessari per treballar en tasques de gestió de l'empresa comercial.

CONTINGUTS**TÈCNiques D'ESTUDI**

- Recollida d'informació.
- Comprensió: convertir informació en coneixement.
- Resolució de problemes i exàmens.
- Comunicació del coneixement.

CÀLCUL I RAONAMENT

- Matemàtiques per a ciutadans.
- Nombres i conceptes.
- Mesures.
- Geometria.
- Inici a la probabilitat i l'estadística.
- Lògica i raonament.

LLENGUA CATALANA

- Ús oral i escrit de la llengua.
- Domini del sistema lingüístic.
- Comprensió oral.
- Comprensió lectora.
- Expressió escrita.
- Domini pràctic del sistema lingüístic.

MATEMÀTIQUES ESPECIALS. ESTADÍSTICA

- Lògica i matemàtiques. Nombres reals.
- Polinomis.
- Corbes i equacions. Introducció a la geometria de coordenades. Sistemes d'equacions lineals.
- Geometria del pla i de l'espai. Aproximació algebraica. Funcions.
- Càlcul matemàtic. El concepte de límit. Integració.
- Problemes, mètodes i parts de l'estadística.
- Variables quantitatives. Llei binomial.
- Llei dels grans nombres.

ANGLÈS

- *Adjectives. Adverbs. Articles. Demonstratives.*
- *Both/Neither. Emphatic forms. If clauses.*
- *Linking words. Nouns. Numerals. Possessives*
- *Prepositions. Pronouns. Questions tags.*
- *Reply questions. Reported speech. Some-any-no.*
- *Solneither. Toolenough*
- *Verbs. Word order*

CIÈNCIES SOCIALS

- Aspectes geoeconòmics de Catalunya.
- Prehistòria i món antic. El món clàssic.
- L'època de les invasions. L'època del feudalisme.
- La transició al capitalisme.
- Renaixement i Barroc. El segle de les revolucions.
- Socialisme i moviment obrer.
- Romanticisme. L'imperialisme capitalista
- Regionalistes i catalanistes.
- El modernisme. La Segona Guerra Mundial
- El món d'avui.

CONTINGUTS

CIÈNCIES DE L'OBSERVACIÓ

- Matèries primeres. Seguretat.
- La terra i l'univers.
- L'origen de la vida. Els éssers vius.
- L'evolució. L'home.
- El medi ambient.
- Tecnologies de la informació. Informàtica.
- Telecomunicacions.
- Nous materials.

RELACIONS HUMANES

- Contractació.
- Selecció de personal.
- La motivació del personal.
- Qualitat total.

CIÈNCIES EMPRESARIALS

- Economia.
- Dret.
- Organització i administració d'empreses.
- Comptabilitat.
- Finances empresarials.
- Màrqueting.

COMERÇ INTERNACIONAL

- La decisió d'exportar. Avantatges.
- Fonts d'informació de mercats exteriors.
- Mitjans de cobrament i pagament internacional.
- Modalitats de transport.
- Contractació internacional.
- Règim duaner.

COMERÇ INTERNACIONAL

- La decisió d'exportar. Avantatges.
- Fonts d'informació de mercats exteriors.
- Mitjans de cobrament i pagament internacional.
- Modalitats de transport.
- Contractació internacional.
- Règim duaner.

INFORMÀTICA

- Windows 95.
- Word.
  - Tractament de textos.
- Excel.
  - Operacions amb full de càlcul
- Access.
  - Gestió de base de dades.

Informació i inscripció :

Nàpols, 227 Barcelona 08013 Tl.-(93) 458 57 00* Fax.-(93) 458 68 34

Ref.0562.05.01/B
23.10.98

CENTENARI DE MARIÀ MANENT

Aquest any celebrem el centenari del naixement d'un dels poetes més sensibles i rigorosos que ha donat la llengua catalana: Marià Manent i Cisa, nascut a Barcelona el 1898 i mort, a la mateixa ciutat, el 1988, a punt de complir noranta anys. Una vida dedicada a la poesia, pròpia o en traduccions, d'una qualitat i una exigència que n'ha fet autèntics joiells. No es prodigà gaire: pocs llibres - "La branca" (1918), "L'ombra" (1946) "La ciutat del temps" (1961), unes delicioses versions de poesia xinesa i anglesa, inoblidables. La seva prosa, basada en records personals, podem llegir-la avui a "El vel de Maia" (1975), records de la guerra civil des del Montseny; "A flor d'oblit" (1968) i "L'aroma d'arç". "Dietari dispers" (1982). Catalunya no l'oblidà mai i i fou honorat amb la Creu de Sant Jordi (1982) i el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes" (1985). I el Govern anglès li otorgà la Creu de Cavaller de l'Imperi Britànic. I per a molts, quan érem infants, sempre serà el traductor al català del "Llibre de la Jungla" de Rudyard Kipling.

TARDOR A VILADRAU

Com grans monedes d'or, d'un or prim i lleuger
cauen les fulles dels til·lers, gronxades
en el sol de novembre. El jardí té
un fregadís d'abril, de sedes oblidades

Avui no duus oreig, tardor suau, no esbulles
les agulles dels cedres vora la pluja d'or.
Tenen com una pau joiosa aquestes fulles
morint-se, i mig sospiren «Res d'amor».

Fins al peu dels grans cedres es daura l'ombradiu
d'aquest jardí tancat, reclus, com una illa
Cada fulla, un silenci, caient tranquil·la, diu:
«La vida passa, es fon, i torna, i brilla».

MARIÀ MANENT

Marià Manent
Vist per "Bon" (1916)

QUI FA LA DEMOCRÀCIA?

Entre les conviccions que necessitem els ciutadans per a viure en plenitud, a fons, hi ha la certesa que el progrés de la nació a la que pertanyem depèn fonamentalment de la nostra capacitat d'esforç sistemàtic, imaginatiu i generós.

Hi ha en el món qui explica que la marxa dels pobles depèn únicament d'uns pocs, i que la majoria solament podem fer d'espectadors en la transformació de les realitats. Són aquells que pertanyen a cultures en les que la resignació és la norma, i el fatalisme i la picaresca són les vàlvules d'escapament de la impotència que com a ciutadans han experimentat durant segles. En tenim exemples ben a prop, en pobles veïns.

Catalunya, malgrat les circumstàncies adverses en què hem viscut entre 1714 i 1975, quan ens fou imposat un seguit de règims polítics estranys i hostils, ha guardat des de la seva naixença com a poble lliure una tradició europea de reconeixement de la importància de cada home i cada dona en concret en la formació del progrés. El més significatiu en la societat catalana ha estat i és la capacitat que cada home o cada dona demostra per exercir les seves potencialitats en tots els ambients en els que actua.

Aquesta característica històrica, perfectament coincident amb l'evolució general de la societat europea al llarg dels segles, és la que ha contribuït a la creació del modern concepte de democràcia política. Recordem la ja clàssica definició: "La democràcia és el govern del poble per al poble".

La democràcia neix en les conviccions de cada persona, i aquest compromís individual esdevé posteriorment col·lectiu. Convé insistir en aquest aspecte. La democràcia es forja quan un nombre d'homes i dones decideixen establir-la per a viure amb estadis superiors de dignitat. Serra i Moret, en el seu llibre "La Ciutadania catalana", ha deixat pàgines d'interès permanent sobre aquesta qüestió

La democràcia no és un regal de ningú, menys un privilegi, mai una loteria. Sempre és l'expressió de la voluntat d'homes i dones que cerquen nous nivells de justícia i de progrés en les institucions que creen i en les lleis que posteriorment elaboren i, naturalment, sempre afaïçonat aquets procés amb el vot de cada persona.

A Catalunya aquesta evolució cap a la democràcia moderna fou interrompuda durant dos segles i mig per dictadures espanyoles que una i altre vegada imposaven règims absolutistes sempre centralistes i uniformistes. En realitat, com ja sabem, a Catalunya no solament se'ns prohibí avançar cap a la democràcia; també s'intentà esborrar-nos del mapa com a poble, ja que durant dos segles i mig hem estat objecte de successius intents de genocidi.

Aquesta situació adversa ha causat desorientació i confusió. Pot succeir que la resignació que s'intentà imposar-nos hagi erosionat la tradició pròpia que reconeix en la persona el subjecte de drets i deures, el factor bàsic de progrés. És per aquesta raó que ens convé treure la pols que s'hagi pogut dipositar damunt d'alguns conceptes, com és el saber qui crea la democràcia i que la fa evolucionar i que l'aplica sistemàticament, amb rigor i amb confiança.

Per saber quina és la situació política d'una nació hi ha qui analitza les lleis. És un mètode. Aconsello utilitzar-ne un altre, que és observar les formes de vida del poble, les actituds i comportaments quotidians que són la base d'aquella democràcia.

La democràcia és una necessitat quan les conviccions sobre la dignitat de les persones, el progrés per a tots i la voluntat de servir a la col·lectivitat ho reclamen. Les lleis són el resultat del que creiem, no a l'inrevés.

En conseqüència, si volem que la democràcia sigui viva, és a dir capaç de crear nivells superiors de llibertat i de justícia, el primer que ens ha de preocupar és saber fins a quin punt cada un en la vida quotidiana, som estrictes en l'observança del joc net, de la participació i de la generositat envers la comunitat nacional de Catalunya a la que pertanyem. Aquest és el fonament sòlid de qualsevol democràcia, que no es fa amb paraules; sobretot amb actituds exercides dia a dia. Des del CADCI podem contribuir a difondre aquests conceptes com sempre féu el Centre, contribuint a donar solidesa a la formació de molts ciutadans de Catalunya. És una gran obra damunt la qual podem aspirar a tot.

JOAQUIM FERRER (HISTORIADOR)

Col·laborar amb el CADCI és una contribució al teixit social de Catalunya.

És important que cada simpatitzant del CADCI faci el petit esforç d'afiliar-s'hi.

Siguem dignes de la ideologia dels fundadors del CADCI.

"La llei es una terenyina que atrapa els insectes petits, però que és trencada pels més grans

Jonathan Swift 1667-1745

GALEUSCA

Viatge triangular

Va ser aprofitant una estada de Telesforo Monzón a Barcelona que, juntament amb Josep M. Batista i Roca, vàrem planejar el que s'anomenà viatge triangular, ja poc o molt esbossat o decidit quan tornaven els catalans del viatge d'observació a Euskadi. Batista i Roca ho explica i els escrits deixats per Àlvaro das Casas en donen testimoniatge. També hi ha força informació encara que no completa, a la premsa de l'època. Va ser un esdeveniment de gran ressonància a Galícia, a Euskadi i a Catalunya... La conveniència i la possibilitat del viatge eren clares, però convenia enquadrar-ho en un moviment institucional o pacte, i això és el que preocupava més als dos promotors principals de la idea. S'havia de tenir en compte que es tractava de tres pobles notòriament diferents en situació geogràfica i social també diferent i a més a més distants, Monzón y Batista varen reunir-se en un sopar a Can Soler de la Barceloneta i allà varen traçar les línies mestres del viatge mentre Batista reexia a trobar el nom definidor format en les primeres lletres de cada poble: Gal-eus-ca. De fet, es tractava de reprendre la triple aliança que Macià havia establert el més de setembre de 1923, just abans del cop d'estat de Primo de Rivera perpetrat gran part, com no discuteix ningú, per tallar en sec l'empenta del catalanisme i dels nacionalismes incipients que s'hi venien a afegir com aliats enfront del mateix adversari.

Palestra organitzà l'expedició amb Batista i Roca al davant. Catalans i bascs varen coincidir a Galícia el dia de la seva festa nacional, i des d'allà, catalans, bascs i gallegos anaren a Euskadi, també per trobar-s'hi en el dia de la festa nacional. Llavors plegats, vingueren a Barcelona, on si van afegir valencians i mallorquins, agermanats en actes solemnes i un àpat a la Font del Lleó, ofert i presidit pel President Macià. S'havia segellat el "Front Únic" -com Pau Vila encapçalà un article a La Publicitat del 19 d'agost- entre Galícia, Euskadi i Catalunya. "Els diputats -concluí- a les Constituïents ja tenen feina immediata. Cal obtenir de Madrid l'atur de les persecucions governamentals a Euskadi; l'aplicació del decret de bilingüisme -encara circumscrit a Catalunya- a Galícia, Euskadi, València i Mallorca i enllestir ràpidament el traspàs de serveis a la Generalitat". Pau Vila havia estat un dels principals expedicionaris, amb Lluís Nicolau D'Oliver, Josep Carbonell, Josep Dencàs, Amadeu Serch, Josep M. Girona i altres. A Bilbao s'hi afegiren Josep Riera i Puntí i Joan Estelrich, aquest darrer de la Lliga que, com diu Batista, "en veure l'envergadura que havia adquirit el moviment, no s'havia volgut quedar al marge".

El viatge va començar amb una certa discreció, però en arribar a Ourense ja es va veure que tot podria agafar més consistència i popularitat. I així va ser, en una línia ascendent, Galícia endins i encara més a Euskadi i a Catalunya, uns i altres entusiasmats per l'èxit de l'operació. Eren les noves promocions que recollien el missatge dels recreadors de les tres nacionalitats i hi afegien més cohesió popular, un sentit polític més acurat, més modernitat. Batista com impulsor i organitzador, però en realitat acompanyant l'actuació de nombroses personalitats dels tres pobles. A Santiago de Compostela, el Dia de Galícia, Batista i Roca van presidir l'acte, en el qual es va elaborar i signar el Pacte de Galeusca. Àlvaro das Casas, que estava convençut que tot havia estat programat a Barcelona en consultes prèvies a Macià i a Cambó -ho diu perquè sabia el què es deia- ho ha deixat escrit en els primers números de la revista Alento, juliol i agost de 1934. Després de llargues deliberacions, després del parlament de Batista explicant la gènesi de Galeusca, varen signar -diu, i completem o corregim alguns noms-, per aquest ordre: Josep M. Batista i Roca, i el Dr. Josep M. Girona, de Palestra; Pau

Vila d'Acció Catalana, Rossend Pich i Salarich i Pau Muñoz i Castañer, d'Unió Democràtica de Catalunya; Jesús de Dotxandabaratz, Rezola i Isusi, de l'Euskadi Buru Batzar, Àlvaro das Casas, d'Ulreya; Manuel de Irujo del Navarra Buru Batzar i Alejandro Bóveda del Partit Galleguista. De tot plegat varen informar tot seguit telegràficament -no deixa de consignar-ho- al President Macià.

Foren nombrosos els actes populars a Galícia i, passant per Astúries, s'anà a Euskadi, on l'entusiasme es multiplicava a cada lloc per on passaven. L'enumeració de tots els actes, la possible reconstrucció dels discursos i debats i l'estudi de les personalitats que participaven en l'expedició o que també es varen fer presents en les reunions i solemnitats configuraria un volum esplèndid, de gran interès històric nacionalista per als tres pobles. La reunió central a Bilbao -sempre segons Àlvaro das Casas a Alento- es va fer al caserio de les Juntes Municipals perquè a l'Euskadi Buru Batzar, l'havien tancat els policies espanyols el dia abans. Presidia -i mirem de completar els noms- Jesús de Dotxandabaratz, president de l'Euskadi Buru Batzar, que seia amb Irujo, Rezola, J. M. Deizaurieta i Villalabeytia. Al voltant de la taula hi havia els catalans Pau Vila, Joan Estelrich, Josep M. Batista i Roca, Josep M. Girona, Josep Riera i Puntí, Manuel Carrasco i Formiguera, amb els bascs Ruiz Castaño i Olabarria (Euskadi), i Ramon Goñi i Manuel de Irujo (Navarra), a més del gallec Àlvaro das Casas. També fou Batista qui va explicar la gènesi del Pacte i tot el que havia estat fet fins llavors. Es fa cada vegada més evident: era obra seva.

Però el gran èxit de Batista i Roca, al marge de les seves intervencions sempre a la primera línia des de la més estricta catalanitat, consistia en el fet que hagués estat assolit, en tot moment, un to nacionalista elevat, eficaç i convincent en tots els contactes i en totes les deliberacions sense cap mena de predomini partidista. En la mesura, és clar, que una cosa així era possible en una situació tan complexa i deteriorada com la nostra. Molts hi eren i molts hi participaven amb respecte per les posicions polítiques dels altres. Era l'ideal de Palestra: Catalunya, Euskadi i Galícia, per damunt de tot i aquesta gran habilitat i gran ambició de Batista culminà a Barcelona. Quedaven fora, no cal dir-ho, els espanyolistes més recalcitrants, d'esquerra o de dreta. Però, pel que fa a Catalunya, si Francesc Macià rebria i homenatjaria amb tots els honors els expedicionaris, Francesc Cambó va rebre a casa seva, tot just arribats, i va seure a la seva taula, Alfons R. Castelao, Manuel de Irujo, Jesús de Doxandabaratz Ramón Otero Pedrayo i Àlvaro Das Casas. Batista i Roca era un fidel servidor de Macià, i tenia ben present Cambó, però la veritat decisiva és que era, sobretot, servidor de Catalunya. Una Catalunya que volia equilibrada! El futur de Catalunya, el progrés i la pau de Catalunya, la plena sobirania nacional, no podien ser en res excoents. Hauria d'ésser obra de tots i a tots ens correspon la responsabilitat de que sigui així. Si no hi havia majoria de catalans en voler fer Catalunya, aquesta no seria mai possible. Tant si hi ha agressió externa -que n'hi ha- com si no n'hi ha.

A Barcelona, entre tants actes festius i de confraternització hi hagué una reunió formal, l'onze d'agost al local de Palestra. I és gràcies a Manuel Jorba, i provinent dels papers de Joan Estelrich, que disposem d'una còpia de l'acte, que diu així. "Assistents: Srs. Goñi, Pich, Carrasco, Riera, Girona, Dotxandabaratz, Vila, Irujo, Batista, Isusi, Carbonell, Otero, Pedrayo, Àlvaro das Casas i Castelao. Acords presos: Hom crearà a cada nació de les representades a "Galeusca" un Consell Nacional. Provisòriament aquest Consell Nacional estarà constituït amb els signants

del Pacte per cada nacionalitat. Cada Consell Nacional sol·licitarà dels respectius partits la ratificació dels acords de Compostela i el nomenament "un representant del Consell Nacional". / Si durant aquest mes algun partit no fa tramesa de la ratificació del Pacte, aquesta serà reclamada pel Consell Nacional respectiu. / El Consell Nacional de Catalunya invitarà la Unió Catalanista i el Partit Nacionalista Català a adherir-se al Pacte. / Es creen dins "Galeusca" les comissions següents: Intercanvi cultural, Relacions econòmiques, Acció de Política Internacional Europea. / En la conferència del mes d'octubre hom tractarà de la conveniència de crear o no una comissió d'acció política peninsular, independent de la internacional, o bé de conferir aquesta acció a la Conferència de Consells Nacionals de "Galeusca". / Hom farà una declaració a la premsa de cara a l'opinió pública, sobre la situació del nacionalisme en cada una de les tres nacions, i serà lliurada una nota escrita sobre els motius de la creació i finalitats de "Galeusca", avui a les cinc de la tarda en el Nouvel Hotel, carrer de Santa Anna"

VICTOR CASTELLS (Historiador)

*Del llibre inèdit de V. Castells
"Batista i Roca, Ambaixador de Catalunya"*

**"Els castellans estaran condemnats a viure sota una dictadura perpètua
s'entesten en perpetuar l'unitarisme"**

Carles Pi i Sunyer

**"Quan el pessimisme que s'encomana per l'estat extern del nostre poble es fa
extremat, jo vine al CENTRE a retrobar-hi els catalanistes de sempre"**

Martí i Julià, gener 1912

"Els rics farien el que fos pels pobres excepte baixar de la seva esquena"

Karl Marx, 1818-1843

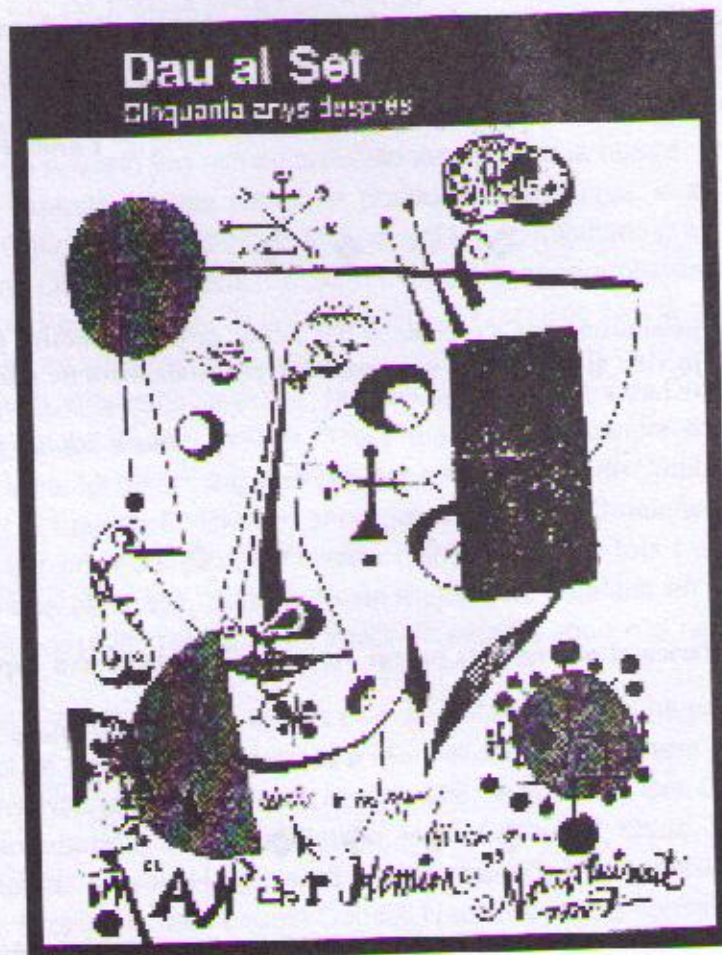
VÍCTOR CASTELLS

"DAU AL SET Cinquanta anys després"

L'objectiu d'aquest llibre -escrit, com diu l'autor, "a manera de Memòries"- és donar testimoni de les circumstàncies socials, polítiques i culturals que van fer possible aquest grup o moviment d'avantguarda els anys posteriors a les guerres civil espanyola i mundial, en una Catalunya obligada a renunciar a la seva identitat cultural, al seu passat i al seu futur en un estat col·lectiu de subterraneïtat i alienació.

Víctor Castells, autor de diversos llibres de caràcter nacionalista i que va publicar en dues ocasions a Dau al Set, evoca bàsicament tres moments històrics: els voltants del 1950, amb les primeres manifestacions d'una nova generació d'artistes i pensadors catalans; 1960 i l'emigració catalana al Brasil, on va coincidir amb Joan Ponç, a més d'altres artistes catalans, com Francesc Domingo, Pere Tort i Ricard Rubió; i 1968, quan l'autor entrevistà, per a Tele-Estel, gairebé tots els membres de Dau al Set i altres amics artistes.

En el llibre és citat, de manera especial, Joan Ponç -a Barcelona, a São Paulo i a Cadaqués- i, a més d'altres membres del Dau al Set, s'evocuen altres noms coneguts, com el galerista i col·leccionista Salvador Riera. La portada del llibre és reproducció d'un dibuix de Modest Cuixart, retrat de l'autor, publicat el 1950 com a portada d'un dels textos de Víctor Castells per una de les edicions de Dau al Set.

SUNYOL, EL BARÇA I LA POLÍTICA

LLUÍS DURAN, Historiador

Aquest mes de juliol s'escau el centenari del naixement de Josep Sunyol i Garriga, president de C.F. Barcelona en la temporada 1935-1936, tres vegades diputat a les Corts republicanes i impulsor del periòdic *La Rambla*. Josep Sunyol va morir afusellat per les tropes franquistes prop de Madrid el 6 d'agost de 1936. Moria, doncs, en exercici de la seva tasca de diputat de les llistes del Front d'Esquerres, adscrit a ERC, i en exercici com a president de la principal institució esportiva catalana, i en el moment que, sembla, duia a terme gestions com a diputat i president. Si l'afusellament del president d'una entitat esportiva ja deixa un fort impacte, la trajectòria política i esportiva de Sunyol ens assenyala una interessant trajectòria política i cívica en la Catalunya republicana, d'una personalitat política inserida en el nacionalisme republicà i d'un sector de la burgesia catalana profundament liberal, i en el cas de Sunyol, assenyalamment acabada.

Quines són les raons de l'impacte social que té Sunyol en la política catalana en el seu moment? En primer lloc, el fet, ben habitual en el catalanisme d'esquerra, d'un dirigent molt ben situat econòmicament en un partit popular, de menestrals i obrers com era ERC. En segon lloc, poder disposar d'un mitjà informatiu original per la seva època: *La Rambla*, que aplega en un sol producte informació esportiva i ciutadana. Des del qual ofereix a l'activitat i al pensament cultural i polític del seu moment "un punt de trobada" innovador. On l'esport es converteix en una eina de difusió de les noves virtuts cíviques de la República, i on el catalanisme es converteix en una eina de democratització de la cultura catalana, especialment entre dos nous sectors socials, els obrers i els joves.

És certament, la seva, una formació d'acció nacionalista, republicana i progressista diferent de l'abrandament d'Estat Català i el republicanisme més obrerista de Companys. És per això que Sunyol sempre manté unes especials relacions amb tots aquells polítics, dins d'ERC, que lluny del radicalisme, aposten per assentar les institucions autonòmiques i la República a Catalunya.

En el camp esportiu, Sunyol arriba a la presidència del Barça en un club amb profundes dificultats socials, econòmiques i esportives. Les baixes de Samitier i Piera, a la fi del 1932, no fan res més que accentuar una complexa situació, en la qual les baixes constants de socis, els més que discrets resultats esportius es projecten en un Consell Directiu dividit que explota interessos oposats sobre la revisió del exercicis anteriors (1920-1923). És en aquest context en què s'arriba a témer per la mateixa existència del club, i Sunyol es converteix en la gran esperança que ha d'unir el barcelonisme i projectar-lo esportivament cap al futur. Per això en la temporada 1934-1935 Sunyol elabora una llista al Consell Directiu, que presideix Esteve Sala, però resta en un "discret" càrrec de vocal, però dirigint a l'ombra el club amb gent de la seva confiança. Els seus objectius són, a més de començar a bastir un equip de futbol amb futur, crear equips directius estables i homogenis, confiar la gestió més immediata del club a un secretari general-gerent, i aconseguir, cosa no sempre fàcil a l'època, l'autonomia necessària de l'entrenador pel bon funcionament del primer equip de futbol. Comptant, però, amb una demanda explícita d'amplis poders directius i defensant de totes passades la seva independència política com a president del F.C. Barcelona.

A més d'aquests objectius, també se'n planteja d'altres, com són aconseguir una millora efectiva de la situació econòmica del club, que sembla que, en la temporada que ell accedeix a la presidència (1935-1936), ja comença a donar bons resultats. És aquesta millora que li permet recordar que la seva gestió s'emmarca en termes empreserials estrictes per reflotar la situació del club, però que els bons resultats econòmics permetran una ambiciosa política de fitxatges i relançament de les seccions no futbolístiques, assenyalamment la Delegació de Cultura del FC Barcelona, que havia estat fundada el 1932.

L'afusellament de Sunyol significava la fi d'un projecte de profunda renovació del Barça lligat a les esperances de la Catalunya autònoma i de l'Espanya republicana.

BÀSCARA

Fa cosa de mig any que Carles Sentís, en un article publicat al diari Avui, va parlar de Bàscara, una vila empordanesa de nom una mica cantallut (un topònim ibero-basc possiblement, segons Coromines) d'on, per cert, procedien alguns dels seus avantpassats. La meua àvia materna per exemple (Laura Pujals i Soler, es deia) que jo no vaig arribar a conèixer, n'era filla hi va viure i hi va morir.

Bàscara havia estat una població important. Era pas obligat per traslladar-se de Girona a Figueres, camí de França. Per aquest motiu hi havia tres hostals: l'Hostal del Mig, l'Hostal de Dalt i l'Hostal de la Barca, aquest darrer situat prop del Fluvià que llavors s'havia de travessar amb barca. La seva situació privilegiada (dalt d'un turó i arran de riu) la va beneficiar, però també va ser causa d'infortunis. Els francesos l'ocuparen en més d'una avinentesa. Ells van ser els culpables de la destrucció de les seves muralles.

El ferrocarril que comunica Barcelona amb França no va passar per Bàscara, sinó per Camallera fet que la perjudicà. Jo havia anat de l'estació de Camallera a Bàscara amb tartana i a peu. Més ençà ens hi havíem traslladat des de Girona amb el llavors conegut cotxe de línia d'"en Niço".

Hi vaig passar una mesada durant la guerra, a Bàscara i vaig fer-hi estada un parell de cops a casa d'un oncle de la meua mare, una quinzena de dies a la postguerra.

Era una típica població de pagès. L'any trenta-sis encara hi havia uns quants avis que portaven barretina. Una població que feia olor d'estable, de fenc, d'aviram, d'oli, de farina i que ja llavors s'allargava per la carretera de Girona on hi havia (ho recordo com si fos ara) un activíssim escloper.

L'oncle de la meua mare era veterinari i també propietari d'un estanc on, a més de tabac, es venien molts altres articles. Aquest estanc estava situat a la plaça Major. Era una casa de més d'un pis (els carrers de Bàscara solen ser força ben traçats i les cases relativament altes). Des del balcó d'aquesta casa vaig dibuixar, de la plaça Major, la font i un arbre que l'ombrava.

I és que aleshores -els anys 1936, 1942 i 1943- disposar d'una càmera fotogràfica no era fàcil. Per aquest motiu amb un llapis, una goma d'esborrar, un tinteret de tinta xina i una ploma, com que no podia fotografiar, dibuixava.

Encara conservo uns quants dibuixos de llavors força reeixits, no m'estic de dir-ho. El de la plaça ja esmentat, dos més d'indrets relativament propers -l'Església de Romanya d'Empordà, l'ermita de Santa Anna de Pontós- i, de Bàscara també, algunes panoràmiques i el portal de l'entrada principal, molt escaient, mutilat sense compassió fa relativament pocs anys.

Si res no ho impedeix a Bàscara, segons llegeixo a la premsa, aviat s'hi construirà un hipòdrom i "un complex lúdic dedicat al món del cavall". Un canvi radical, evidentment. I és que bona part del nostre món rural -tan entrenyable- se'ns en va dels dits i nosaltres no podem pas evitar-ho. No estaria de més, tanmateix, que com a mal menor i aprofitant la inauguració d'aquest complex, algú es preocupés de reconstruir l'antic portal, tan bonic com emblemàtic

ESTANISLAU TORRES

SALARI MÍNIM INTERPROFESSIONAL

PER FRANCESC FERRER I GIRONÉS

Els catalans tots sabem que en les nostres relacions fiscals amb l'Estat espanyol ens esquilen. Aquesta ensarronada potser no és individual, però sí que és col·lectiva. És a dir, que possiblement des d'un punt de vista personal, d'entrada, tothom paga allò que ha de pagar segons la llei, que cal suposar que s'aplica a tothom per igual. Però que un cop liquidat el deute a l'erari públic, l'Estat no retorna a Catalunya aquelles inversions col·lectives, aquelles infraestructures, aquells serveis, que ens haurien de fer a tots uns ciutadans en igualtat de drets. És a dir, segons dades de 1990/93, aportem més de 132.000 ptes. per habitant i any a l'Estat, i en canvi, només ens retorna 46.338 ptes per habitant i any, quan els ciutadans de l'estat de forma amitjanada en reben 58.411 ptes.

I si a la península ens fan veure la padrina en els diners públics, al continent ens passa el mateix. La balança fiscal amb Europa els catalans també la tenim negativa. Vivim una paradoxa. Catalunya és un país pobre per tenir un PIB inferior a la mitjana europea, i en canvi, ens consideren rics dins un estat pobre. En definitiva, els espanyols reben l'ajut d'Europa, i Catalunya es converteix així en aportadora neta a la Unió Europea.

Si aquest tema en si ja és trist, resulta que encara s'agreuja més amb un problema que tenim plantejat en relació amb el poder adquisitiu de la pesseta. Tothom sap que les pessetes no tenen el mateix poder adquisitiu, i per tant, la pesseta és diferent segon el territori. És a dir, per dades que hom pot treure de l'enquesta sobre pressupostos familiars, elaborada pels organismes oficials, la pesseta que es despèn a Catalunya té un poder adquisitiu inferior a gairebé el 20% del que té la pesseta amitjanada. Queda palesat que el cost de vida a Catalunya és superior aproximadament en un 20% al cost de vida amitjanat de l'estat.

Aquesta realitat s'ha vist moltes vegades confirmada en especial en tots aquells sous que per llei són idèntics arreu de la península, i que si són normals o alts a determinats llocs, no deixen viure a Catalunya. Doncs bé. Un tema que pateix d'aquest mateix mal és el salari mínim interprofessional. El salari mínim el fixa per real decret el Govern Central, i des de sempre l'ha establert idèntic per tot el territori, considerant que les pessetes també són idèntiques en el seu valor efectiu que determina el seu poder adquisitiu.

Ara aquest fet és greu. Temps enrera el salari mínim interprofessional estava tant allunyat de la realitat del mercat de treball, que eren molts pocs els que s'hi guiaven. Però cal veure que els darrers temps hi ha molta gent que quan els contracten a les empreses els paguen tan poc que freguen aquest esmentat salari mínim, i per tant, ara és una xifra molt important per molta gent. Tanmateix, si el cost de la vida és un 20% per damunt de la mitjana, cal que el salari mínim superi la mitjana espanyola en aquest mateix percentatge. No pot ser que un salari sigui monetàriament el mateix a tot arreu, quan el cost de la vida és diferent.

Caldria que la Generalitat tingués competència en aquesta matèria, no solament perquè cal que cada vegada tingui més sobirania, sinó perquè en estar aquest salari mínim tan per sota de les necessitats socials, també es perjudica a molta gent, com per exemple a l'hora de rebre ajuts a l'hora de comprar un pis, o per gaudir l'assistència jurídica gratuïta, o a l'hora d'embargar-te el sou indirectament per les beques, etc. O sigui, que si una pesseta espanyola val 100, i a Catalunya només pots comprar amb un poder adquisitiu de 80, no n'hi ha prou amb això

i també et perjudiquen a l'hora de valorar la teva pobresa. Et consideren ric en un país pobre com en el moment de rebre ajuts de la Unió Europea.

Cal que el salari mínim interprofessional, si ara està a 68.040 ptes., a Catalunya arribi a 81.648 ptes., i d'aquesta manera existirà plena i efectiva igualtat entre les dues xifres, ja que el seu poder adquisitiu serà idèntic. I quan diguin que no pot cobrar més de 2,5 el salari mínim, no hi haurà iniquitats reals per culpa de dissemblances monetàries. La pesseta, tot i tenir el mateix valor nominal, no té el mateix valor efectiu en funció d'allò que en pot compar. Caldrà, doncs, que el nostre Govern se'n faci càrrec ben aviat, ja que a fi de comptes, si en el mercat de treball aquestes desigualtats les provoca l'Administració, cal en justícia que s'igualin les diferències pels mateixos poders públics. I tampoc no podem admetre que també acceptin tàcitament aquests desajusts els empresaris. Si el poder adquisitiu no és equivalent, cal arbitrar les mesures compensatòries per tal de fer igual allò que és diferent.

"Hem de persistir amb marcada simultaneïtat en la lluita per les nostres reivindicacions nacionals i socials, en l'afermament cada vegada més acusat de la nostra condició de la nostra personalitat per tal de perpetuar les essències que han impregnat l'obra del CADCI i que han constituït el suport en tots els temps"

Jaume Cardús-President de CADCI 1934

"Els esclaus sempre acaben parlant la llengua dels seus amos"

Proverbi romà

"La pau social només es trenca quan es cometen injustícies, no quan es demana que es faci justícia"

J.M. Terricabras - 1997

ROC BORONAT I FONT

No ho sé, si entre els lectors d'aquesta secció hi ha compradors dels cupons dels cecs, però segur que molts no saben que qui la va crear, aquesta loteria, fou un català. Un català mort a l'exili. Ens referim a Roc Boronat, nat a Barcelona, al Poble Nou, l'any 1897 i mort a Mèxic el 1965. Ell fou qui, el 1931, donà tot el suport a les iniciatives de Francesc Ribatallada i als seus companys, creadors de l'associació que ha acabat convertint-se en l'actual Organització Nacional de Cecs.

Nacionalista nat, durant la Dictadura de Primo de Rivera seguí Macià i, amb Josep Rovira, dirigí l'oficina que tenien muntada a Tolosa de Llenguadoc. Després dels fets de Prats de Molló, podem veure'l a les fotografies del famós procés de París, que tanta ressonància donà al plet de Catalunya. De retorn a Barcelona, seguí també Macià incorporant-se a l'Esquerra Republicana, en la qual es mantingué sempre més com un dels seus més fidels, actius i disciplinats adherents.

La seva activitat com a escriptor ha estat també notable. Signà nombrosos articles, primer a Catalunya i després a l'exili, amb el pseudònim de Roc Guinart, i com a autor teatral la seva producció s'inicià el 1915, amb el drama en tres actes *Retorn*. A l'exili els benemèrits Jocs Florals tingueren amb Roc Boronat un entusiasta i sovint premiat col·laborador. També guanyà, l'any 1956, el Premi Àngel Guimerà, estatuit a Mèxic per Emma Alonso de Costa.

Era home d'escasa presència física, però de posat decidit, afable, donat a contar històries i facècies, en general benivolgut per tothom. La notable manifestació de dol el dia del seu enterrament en fou la prova definitiva. Tocava bé el piano i bons amics recorden emocionats intenses i llargues vetllades literàries. Havia estat a la Residència d'Intel·lectuals Catalans a Montpeller, i a Mèxic va haver d'espavilar-se com va poder per guanyar-se la vida, fins que va entrar a treballar amb Dalmau Costa. Es casà amb una mexicana que aprengué aviat a parlar en català...

La seva voluntat de dedicació als cecs sembla que arrenca dels temps de Prats de Molló, a causa d'haver sofert una pallissa que el deixà uns dies sense visió. Amb la República fou cap d'assistència social de l'ajuntament de Barcelona i no va parar fins que va trobà la fórmula per a encaminar quelcom nou i positiu a favor dels invidents, sempre vivament encoratjat pel mateix Macià. Arran de la seva mort, així escriviren els cecs de Catalunya a la vídua: «Plorem amb llàgrimes de sang la seva desaparició», recordant-lo com «el pare espiritual i guia damunt la terra»

VICTOR CASTELLS, *Historiador*

"Quan un poble oblida, l'escriptor ha de recordar"

Günter Grass - 1997

FA UN SEGLE DEL COL·LEGI SANT JORDI

PRIMERA ESCOLA CATALANA

Fa cent anys, un mestre entusiasta i ferm catalanista, fundà a Barcelona, al carrer sant Honorat, la primera escola catalana dels temps moderns. Es deia Francesc Flos i Calcat, havia nascut a Arenys de Mar l'any 1856 i estudià magisteri a l'Escola Normal de Girona, la més prestigiosa d'aquell temps. El 1878 creà una escola catalana al Masnou, on residia, però la crisi de les drassanes i de la nevegació amb Amèrica, feu que prengué una nova decisió. L'any 1886 havia publicat una memòria. "Les escoles catalanes", en la qual posava de manifest tot el que calia per tal que l'Escola Catalana fos, no un simple projecte sinó una realitat.

Deixem que ens ho expliqui ell mateix:

"Sense escola catalana, sense escola en la qual la nostra llengua sigui el centre vital, no assolirem una educació acurada, i sense aquesta formació els homes de caràcter, aquests homes que demanen els nostres dies i que segurament exigiran els temps vinents, no podran resoldre el nostre plet polític en profit de Catalunya".

I amb aquest entusiasme, des de la presidència del Foment Catalanista emprengué una lluita per fer realitat l'escola. L'any 1898, inaugurava el Col·legi Sant Jordi, l'objectiu i la il·lució de la seva vida. La manca de llibres no li fou obstacle: en pocs anys, en va publicar una vintena de temes pedagògics, d'història de Catalunya fins a cançons catalanes, passant per la geografia - fou el primer en parlar de "comarques" i no de "províncies", i creà una innovadora Granja Escolar Catalana, a la mateixa ciutat de Barcelona. El col·legi, més tard -Escola Sant Jordi- tingué els seus alts i baixos i problemes de local. El CADCI li donà acolliment en uns moments especialment difícils per la nova Escola. Flos i Calcat morí l'any 1929, esgotat, però el Col·legi continuà fins l'any 1939, en què la repressió franquista se l'emportà torrent avall, com tantes altres institucions de la nostra cultura.

Però Flos i Calcat tenia, a la vegada, un projecte encara més ambiciós: la creació d'una entitat que promogués les escoles catalanes arreu de Catalunya. Fou l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, que tan bona feina va fer fins l'any 1939, en que també fou prohibida pel règim franquista, que odiava tot el que tingués ànima catalana. L'exemple, però, havia arrelat, i si Omnium Cultural o Escola Catalana han pogut superar totes les dificultats i persecucions que han trobat, és que s'hi han enfrontat amb aquell mateix esperit dels fundadors del Col·legi Sant Jordi i de la Protectora. Si avui l'escola comença a ser catalana de llengua i de continguts, en bona part ho devem a aquells que fa un segle, van creure en la nostra gent i en la nostra cultura.

Josep M. Ainaud de Lasarte
Historiador

IN MEMORIAM

MARIA MERCÈ MARÇAL

En el panorama literari català, sempre tan abundant de noms que ens recorden on som, al mateix temps que ens reclama una gran atenció tant per les nostres lletres com per la cultura de l'art i la creació que, com algú ha dit, Catalunya té una robusta columna que la vertebra i la sosté, i no és altre que el gruix de la seva cultura.

Un poble no bel·licista ni imbuït de desfici imperialistes, que només reclama el seu dret a ser i deixar ser, cal que en cap moment descuidi les persones que el representen. Prou sabem de la mesquinesa d'alguns -molt propi de la condició humana-. Malgrat tot ens convé fer sovint una reflexió que ens condueixi a un denominador comú que eviti absurdes competències.

Per tot això volem retre un record a la dona de lletres que fou la Maria Mercè Marçal, i ho fem, no sols per la seva obra escrita, sinó que també per la seva coherència, la seva fidelitat als principis que la sostingueren i, sobretot, per la seva no renúncia a les circumstàncies que la dugueren a conviure, a soportar i a lluitar per la seva, com deia, nació oprimida.

Tristament no ha estat ella sola la que ens ha deixat enduta pel mal fat d'una naturalesa incomprendible que crea i destrueix a l'ensem, com deia Goethe, i pensem amb l'Andreu Vidal, amb en Jaume Fuster i ara, al cloure aquesta revista ens arriba la notícia de la mort de Joan Brossa. Que l'exemple de tots ells no sigui només el record d'un dia ni una memòria per aniversaris.

A Layret, 30 novembre 1920

Vint bales foren, vint bales
Ai! quan trencava la nit!

Dia trenta de novembre,
nit d'hores decapitades!

Vint bales foren, vint bales!

Dia trenta de novembre,
nit sense alba de matí!

Ai, com moria la nit!

Caigué la crossa del poble!
Segaren l'alè de l'aire!

Vint bales foren, vint bales!

Malhaja qui no ho recorda,
vint escorpits al seu pit!

Ai com sagnava la nit!

Maria Mercè Marçal

A Salvador Seguí

A vuit de març prenc camí
amb ulls mossegats de pena
ai, Seguí,
pel carrer de la cadena.

Cans i llops, les dents serrades!
Traïdors, les mans lligades!
Que surto per maleir
i la ira s'acarena
ai, Seguí,
pel carrer de la cadena.

Maria Mercè Marçal

MÉS SOBRE PENSIONS

Ja fa temps que de quan en quan es pot llegir al diari alguna gasetilla o informació sobre les pensions a què tenen dret els treballadors després d'estar cotitzant durant molts anys. La impressió que se'n treu és en general molt negativa. La relació pensió/cost de la vida és fa més desfavorable a mida que passen els anys, i les perspectives de futur esdevenen cada vegada més fosques.

No s'ha d'oblidar que l'afiliació a la Seguretat Social d'aquest país és obligatòria, i els afiliats no poden discutir-ne les condicions ni tampoc intervenir en la censura de comptes. Per tot això hi ha els organismes especialitzats, que et diran que tot està bé i el que has de fer és pagar. Llavors només queda el recurs, ja desesperat, de reunir prou firmes per exigir que l'assumpte es consideri al parlament. Però si els diaris dediquen deu o dotze pàgines diàries a informar de futbol i de cotitzacions de borsa en comptes de parlar de música i de poesia, no es pot esperar gran cosa.

Jo no vull ocupar-me aquí del funcionament en general de la S.S. sinó només d'un punt concret, d'una condició que t'imposen per cobrar una pensió, després que t'han obligat a afiliar-te: has de deixar de treballar; el primer que et demanen és la baixa laboral, que per si sola ja suposa un trauma per moltes persones; és com declarar-te incapacitat.

És veritat que hi ha moltes persones que estan desitjant jubilar-se per dedicar-se a passejar, prendre el sol o mirar la televisió, i així viuen contents i feliços. Però també n'hi ha moltes que no saben avenir-s'hi. Enyoren les seves antigues activitats i voldrien tornar-hi, almenys en part, més que més si a sobre poden aconseguir un ingrés addicional que els permeti portar una vida més folgada.

A la S.S. ho veuen d'una altra manera. Et diuen que ho et dones de baixa i cobres la teva pensió, o no te'n dones i no cobres. De raonaments no en donen gaires (quins en podrien donar?). És limiten a dir que s'ha de fer així perquè la llei ho diu. Tan fàcil com seria canviar la llei, vist que és tan arbitrària!

La pensió no és un regal que fan al treballador. Aquest se l'ha estat pagant al llarg de la seva vida, i és indignant que se li posin trabes per disfrutar-la. El comerç s'enfonsaria si hi apliquesin aquesta mateixa política. Si al comprador d'un auto li diguessin que l'auto és seu, però li està prohibit, posem al cas, fer-lo servir en dia festiu. Si a més a més li diguessin que té obligació de comprar-lo, li agradi o no, i encara que ja en tingui un, i que no té dret a exigir unes condicions més assenyades, l'escàndol fora colossal.

Algun comentari que he sentit oposant-se a que un jubilat pugi continuar treballant tot i cobrar una pensió, apunta al mal que faria als joves que busquen feina i no la troben, ja que reduirien els llocs de treball disponibles. Aquest és un argument mal intencionat i pervers perquè vol enfrontar uns treballadors contra altres, els joves contra els vells. Però no es tracta que tots els jubilats continuïn ocupant els seus llocs de treball habituals i hi desenvolupin l'activitat de sempre, en primer lloc perquè encara que vulguin no podran

fer-ho. Als seixanta-cinc o setanta anys ja no es té l'energia dels trenta, i a partir d'aquí va baixant progressivament.

El que seria just i raonable és que poguessin optar a una feina retribuïda que els ocupés d'un trenta a un cinquanta per cent del temps que treballaven abans. El perjudici dels joves seria pràcticament nul, i en canvi aportaria un avantatge apreciable: els joves, que inevitablement també es faran vells, tindrien més fàcil, arribat el moment, aconseguir uns ingressos que permetin sortir endavant.

Són nombrosos els motius que poden induir a un pensionista a mirar d'obtenir un ingrés addicional, i per aquest motiu continuar treballant, encara que sigui en una jornada reduïda: la carestia de la vida, que pot arribar a ser asfixiant, un fill que déu t'envia ja a les acaballes, i pel que estàs obligat a fer igual que has fet pels altres; acabar de redimir la hipoteca que grava l'habitatge, etc. Hi ha altres finalitats que tampoc no són censurables. L'assalariat que rarament ha pogut fer vacances a gust perquè no tenia prou temps ni prou recursos, podria així estalviar i tenir tot el que cal per finalment disfrutar-les.

Les forces que s'hi oposen no es poden menystenir. Diuen que, pel bé de Déu, l'església està sempre al costat dels poderosos, i això es nota de seguida veient com es mostra indulgent amb els banquers corruptes, els comerciants estraperlistes i el governants tirànics, mentre amenaça amb les penes eternes de l'infern als que no compleixen els manaments o no observen els preceptes.

Tot és possible, doncs, en aquest món. El principi tant esbombat que tots els ciutadants són iguals davant la llei, és pura il·lusió. N'hi ha que són més iguals que altres. Un jubilat no pot continuar treballant, ni que sigui mitja jornada, sense arriscar-se a perdre la seva pensió. I doncs, no li havien dit que un cop jubilat tindria lliures totes les hores del dia? Doncs no és així perquè encara que vulgui no el deixen treballar. I si amb la pensió es mor de gana o el desnonen de l'habitatge, es renten les mans i diuen *és la llei*.

Seguint la mateixa filosofia haurien de fer que els poderosos es trobessin en una situació anàloga en el seu món. Així, s'hauria d'impedir que els professionals que obtenen guanys fabulosos portin llurs fortunes a paradisos fiscals en què es multipliquen sense haver de fer res. A un financer que s'ha passat la vida fent jugades tan arriscades com lucratives se li hauria de dir que un cop arribat als seixanta-cinc anys ja no pot fer-ho; que els interessos, dividendes i participacions que cobri ja no pot invertir-los sense donar explicacions sinó subjectant-se a normes molt concretes que ja li diran quines són.

De moment no hi ha perill que passi res d'això. En tot cas li diran al financer que vagi fent i no es preocupi; que el seu cas és molt diferent del d'un treballador que paga les quotes de S.S. perquè l'obliguen a fer-ho.

ENRIC VILAMOR I SALAZAR

VIVÈNCIES

"La infantesa és temps que condiciona la vida adulta. Tot allò que hi hem anat vivint, perdurà per sempre en nosaltres"

MARIA DE LA PAU JANER

Pocs, però significatius per a mi, són els meus primers records del CADCI, o el CENTRE, com el sentia anomenar, ja que per qüestions d'edat, no hi podia tenir altre lligam que el que hi tingués algun familiar meu.

La primera estada que vaig fer al Centre de Dependents fou arran de la mort del President Macià amb motiu de celebrar-s'hi un homenatge a la seva memòria. Hi vaig poder assistir de la mà d'un oncle meu, que suposo n'era associat. Aquella vetllada fou principalment musical, amén d'algun que altre discurset de caràcter panegíric, que jo intentava entendre i situar. La imatge que me n'ha restat és el record de la darrera estrofa de la part cantada, que acabava dient "el que fou un dia un valent republicà". Aquest, doncs, va ser el meu primer contacte físic amb l'Entitat. Parlo de l'any 1933-34.

No puc, però, destriar d'aquells primers anys trenta el gran salt que en tots els àmbits del progrés animava la vida ciutadana, immersa en una frenètica i apressada vida política i de recobrament nacional, en la que tothom participava cercant solucions a aquella incertesa del moment, que jo solament intuïa a través dels diaris i de les converses dels "grans".

Sovint a l'època, el nom del CADCI el trobava citat, quasi cada dia, en les notícies que en donava la premsa que corria per casa i, ara m'adono que el CENTRE era notícia constant, degut sobretot a les moltes activitats que projectava sobre la societat barcelonina.

Puc afirmar que entre la "Història Nacional de Catalunya" de Rovira i Virgili, que fou un dels primers llibres amb "sants" que vaig poder fullejar, i les notícies que sovint trobava a la premsa diària que tenia a l'abast, "La veu de Catalunya" primer i "La Humanitat", després, m'anaren donant consciència de la meua pertinença a un país, i no em costà gaire de col·locar-me de la part dels que reclamaven el retorn d'uns drets usurpats per un ocupant maldestre, que no hi havia aportat cap enriquiment per a l'esperit ni una cultura general envejable. Tot, però, quedà molt més fixat quan en aquells primers anys trenta els afers polítics es radicalitzaren, fets que per a mi eren com seguir una interessant novel·la de capítols. Malgrat que, mínimament, també me'n sentia protagonista.

De sempre, doncs, drogat per la lectura de qualsevol paper que em caigués a les mans, a la recerca de més fortes emocions, anava seguint el fil dels esdeveniments, discernint sempre entre els qui defensaven la justa causa de les nostres reivindicacions i menyspreant els que secundaven els interessos aliens, un comportament, el d'aquests, que acabà per abocar els nostres governants en un atzucac, sobretot quan entrà en escena la Llei de Contractes de Correu, amb un nefast comportament per part dels representants de la Lliga Regionalista, que no dubtaren en vendre els interessos de Catalunya, a canvi de res, als mandataris de Madrid. Al Capítol de la Lliga, se li deuen algunes aportacions de caràcter cultural, sense les quals encara aniríem més coixos del que anem, però tot

queda desdibuixat per la seva actitud davant d'un dret exercit pel Parlament de Catalunya i per altres actuacions polítiques. Fou una llàstima que Cambó no estimés més el seu país i la seva gent, que el diner i els seus interessos de sostre baix i passatger; que no es prenguéssin posicions en la defensa de les reivindicacions nacionals. Ara, amb la perspectiva dels anys, així ho penso. Fou una actitud imperdonable, incongruent i destructiva, la que adoptà, sobre tot en els darrers quinze anys de la seva vida. Una gran dissort per Catalunya. Tenia tots els trumfos a la mà; podia haver estat un Bolívar, com algú ha dit, un alliberador, un admirat patrici que avui tothom veneraria.

Ara, com sol passar quan la pel·lícula de la vida té certa durada, el personatge el tenia quasi oblidat, però les tranquil·les aigües dels vells records han aflorat de nou al veure el "monument" (una extravagància, val a dir) que l'Ajuntament de Barcelona li ha dedicat en un dels carrers principals de la ciutat. Vull creure que els nostres edils no han sospesat prou bé el personatge, i només han tingut en compte els beneficis que, en alguns espectes culturals, ens aportà. No crec que la figura mereixi altre recordança que la que es pugui trobar en qualsevol llibre d'història contemporània. Aquestes consideracions que jo lligo als meus records dels anys trenta em fan reviure uns moments d'una vida ciutadana plena d'esperances, truncades per uns fets que m'afectaren profundament quan acabava de complir els meus primers tretze anys, i fou el clarejar del dia 7 d'octubre de 1934 que em feu sentir l'angoixa d'un esfondrament quan m'arribà la notícia del fracàs quan el dia abans, crèiem tenir el triomf a l'abast. Me'n donà coneixement una conversa malinera que la meva mare mantenia amb una veïna de les respectives galeries, que, a l'època les mestresses de casa s'esplaiaven sovint amb llargues converses. No puc recordar de què parlaven, però la frase que m'arribà, clara i entenedora, fou "en Companys ha capitolat". Sí, recordo que vaig arraulir-me entre els llençols, com si m'hagués de protegir d'algun mal imminent. Puc assegurar que fou el primer disgust que, en viu, la història del meu país m'ha proporcionat i, que malgrat els anys transcorreguts des d'aquell matí d'octubre, dels molts revessos que hem sofert i dels dramàtics episodis viscuts, no m'ha estat possible oblidar aquella matinada.

Bé, potser tantes divagacions s'aparten del que fou la meva descoberta del CADCI, però no he pogut evitar d'entrar-hi. El CADCI, en les meves primeres referències, em va lligat a aquell sis d'octubre, a la política que es feia en aquell moment, el meu despertar a la societat que m'emvoltava i prenen relleu els grans patricis que defensaren aquesta terra, tant els descoberts en el meu primer llibre amb "sants" com en alguna d'història novel·lada, (Manuel Angelon, per exemple), que també havien caigut a les meves mans.

Una cosa és certa i inqüestionable, el CADCI no ha pogut viure sota cap dictadura. Per això em dol tant que en aquesta etapa de no dictadura encara no hàgim assolit plenament les nostres reivindicacions. No té sentit. Difícilment trobaríem cap altre entitat més democràtica que el CENTRE, i és per això que les dues dictadures d'aquest segle ens han vingut grans. Seria ben llestimós i decebador que no poguéssim tenir de nou aquell referent social que sempre ens acompanyà. Les notícies ara són esperançadores, i el CADCI torna a estar present, almenys en el món cultural que fou el nostre nucli principal. Entretant esperem que les altres seccions de l'Entitat aviat li facin costat.

LLUÍS URPINELL I JOAN

❖ ❖ ❖ ❖ ❖
"Qui oblida el passat s'oblida de sí mateix"

Joanot Martorell

EL CAPELL

...encara resonen dins del meu cap els crits que per tot arreu se sentien aquell 14 d'abril de 1931: "Visca Macià, mori Cambó". El canvi de règim em va impactar quan vaig entrar a treballar per primer cop: tenia 14 anys i 13 dies, era el 30 de desembre del 1931, dia rar, veritat? Bé, us diré que era dilluns, i oficialment havia de començar el dia 2 de gener del 1932, però la gent, aleshores, pràctica al 100%, no tenia pèls a la llengua, i així el gerent de l'empresa volgué que fos el cap de setmana i no el dijous quan comencés. El primer que digué al veure'm, va ser, *"minyó, vas sense barret? portes bon abric i en canvi el cap destapat?. Demà vine cobert, perquè fas riure tant abrigat i amb el cap com si fos l'estiu"*.

Be, ja em teniu al "barretaire", i per 14 pessetes em plantaren un capell que, la veritat, m'avargonyí: em creia que tothom em mirava i se me'n reia. Passaren uns mesos i, aconsellat per uns companys, vaig anar a la Rambla per fer-me soci del Centre de Dependents, el CADCI, al número 25 de la Rambla de Santa Mònica. Veure l'entrada i sortida de tanta gent m'enlluernà, i el complex que em produïa el meu capell es va esfumar. Aquella escalinata de marbre, l'ambient tant dinàmic... en fi, el meu barret va ser per mi motiu d'orgull: em sentia home, podeu creure'm.

A la finestreta de les oficines, la senyoreta o senyora Balcells em va rebre amb molta amabilitat. Sé el cognom perquè encara guardo el document signat per ella. En fi que després dels tràmits corresponents vaig quedar registrat amb el número 25.995. Al poc temps vaig ingressar a la gimnàstica sueca, de 7 a 8 del matí, boniques matinals fins el 6 d'octubre de 1934. Aquell dia era dissabte i, a punt de sortir del CENTRE, arribaren dos taxis que portaven uns fusells al seient abatible del darrera. Crec que tots ignoràvem l'acte que s'estava preparant. En Jaume Compte ens invità a quedar-nos al CENTRE, ja que volia tancar les portes, així ho va fer. Resultat: Tancades fins el febrer de 1936, crec que tots els gimnastes sortirem i enfilàrem Rambla amunt. Vaig fer un curs de francés, el 33/34, amb M. Faure, bon element, una mica malcarat, però.

Bé, amics, el CENTRE va ser per a mi d'allò més fantàstic en la meva curta joventut (dels 19 anys als 26 vaig rodar per on Déu va voler). Per això avui al cap de prop de 60 anys, des d'aquell fatídic 26 de gener del 1939, junt amb els companys de junta, lluitem amb la força de la vida, per tornar a veure a l'immoble de la Rambla número 10 el rètol ben espaiós de CADCI. Al servei de tots els catalans

PAU REVULL I ROCA (Soci del 1936)

"A Espanya ens hem oblidat del nostre passat no tan llunyà; l'oblit ens resulta més còmode"

Goytisolo

EL MEU RECORD

El CADCI, el Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, nasqué el 1903, gràcies a una dotzena de joves amb grans idees i molt bona visió del moment que vivia la nostra terra. El ràpid desenvolupament del CADCI confirma el gran encert d'aquells homes. L'any següent, el 1904, ja van organitzar aquelles Escoles Mercantils Catalanes que tants elogis havien de merèixer, de tot el nostre entorn europeu. Jo encara no tenia 17 anys, quan ja me'n vaig aprofitar acudint als cursos d'anglès. Recordo bé el nom dels professors que hi vaig conèixer: un d'ells es deia Newton, era anglès, però com portava un cert temps entre nosaltres ja parlava el nostre català perfectament. Un altre dels professors es deia Dubton. Aquest parlava castellà, i encara recordo com un dia, al voler corregir a un alumne que no havia encertat de traduir correctament una frase, li va dir. "no es lo mismo ¿qué me dices Catalina? que ¡Catalina, que me dices!". Ens va fer molta gràcia. Tots dos professors eren molt competents i molt agradables.

També vaig fer algun curs d'alemany. Donava la classe una professora, també molt simpàtica, que havia estat infermera durant la primera guerra mundial. També era molt competent i molt agradable: Recordo que ens havia explicat alguns episodis viscuts per ella durant aquella tragèdia.

De la secció de Socors Mutus conservo un record molt bo. Jo, de jovenet, tot sovint estava constipat. Un dia se'm va acudir explicar el meu cas al Dr. Novas, que era especialista en nas, coll i oïde. Tot seguit a l'examinar-me, va observar un defecte a la pared nasal; per consegüent, després de fer-me alguna prova, me'n va operar, i des d'aleshores es van acabar els meus freqüents constipats. Encara recordo que el Dr. Novas tenia el seu consultori al carrer de Casp, tocant al Passeig de Gràcia, a la mateixa escala on encara hi ha Ràdio Barcelona.

Els diumenges el CADCI, a la seva sala d'actes, sempre oferia alguna distracció; teatre català, sardanes, conferències o alguna pel·lícula.

També al primer pis tenia el seu bar, amb billar, jocs de dòmino, escacs, etc.

I tot sovint s'organitzaven excursions, la majoria de caràcter cultural... A més podiem practicar tota mena d'esports, gimnàs, tennis, futbol... i fins i tot disposàvem del nostre Club de Mar.

JOSEP OLIVER (soci de 1927)

"El poble de l'oblit és el poble dels pobres d'esperit"

Tahar Jelloun

que creà l'Ateneu Obrer de Barcelona, el 1881, gent que ja havia participat en l'organització de l'Ateneu Català de Classe Obrera, del qual l'Ateneu Obrer es considera successor. En efecte, els antics internacionalistes Manuel Bochons, Joan Nuet i Josep Pàmies, desenganyats del radicalisme anterior, funden aquest Ateneu que tingué una vida llarga i que fou una important institució de cultura obrera. L'Ateneu Obrer de Barcelona visqué etapes ben diferenciades, i la seva vida es prolongà fins el 1965. Des del seu naixement fins el 1911 funcionà com a nucli obrer reformista i a partir d'aquesta data va caure en mans dels homes del catolicisme social barceloní. Quan va aparèixer comptà amb la col·laboració dels republicans federals i dels catalanistes d'esquerra, com Valentí Almirall, Ramon Lostau i Josep M. Roca i Roca, que el recolzaren des de les planes de la *Campana de Gràcia*. L'Ateneu publicà la *Revista del Ateneo Obrero de Barcelona*, de llarga durada, ja que, apareguda el 1886, el 1909 encara es publicava.

L'Ateneu Obrer de Barcelona es proposà, en especial, la renegeració de la classe obrera pel camí de l'ensenyament; es mantingué ben al marge de partits i sindicats, i adoptà una política de naturalitat en conflictes entre catolicisme i anticlericalisme. La dèria per l'ensenyament portava alguns dels seus socis a utilitzar en la correspondència el lema «Salut i instrucció» o «Salut i progrés».

Cap el 1890 entorn de l'Ateneu Obrer giraven una sèrie de societats obreres (o sindicats) adherides, que tenien el dret d'enviar als seus afiliats, o als fills d'aquests, a les classes i a la biblioteca de l'Ateneu. Entre elles, hi havia la Societat de Teixidors de Seda, la de Teixidors a Mà, la de Pintors, la de les Tres Classes del Vapor, etc.

Tingué el seu local, encara que no propi, primer el carrer de Tallers (des del 1886) i després el carrer de Montcada, des del 1917 fins a seva desaparició.

Donava ensenyament primari a nens i nenes i ensenyament nocturn als obrers, amb estudis elementals, iniciació al comerç i a l'aprenentatge professional. El 1907 tenia uns mil matriculats. En foren socis protectors, entre molts altres, Rossend Arús, Manuel Angelón, Evarist Arnús i Francesc Cambó. Una de les poques activitats polítiques que realitzà fou l'adhesió a la Solidaritat Catalana, el 1906.

ELS CENTRES EDUCATIUS

Com a resultat de l'acció social d'un sector del catolicisme varen fundarse innumbrables centres educatius. Un d'ells fou l'Ateneu Social, de Sant Feliu de Guíxols, creat el 1907. Té interès perquè els seus estatuts ja plentajaren que «l'objecte i fi de l'Ateneu Social és el millorament moral i material de la classe obrera... Per tant combatre l'Ateneu és combatre la classe obrera» Tenia caixa d'estalvis i cooperativa obrera. El número de socis passà de 410 el 1907, a 793 el 1910. El seu director, mossèn Santos Boada es declarava, en una conferència el juliol del 1910, «demòcrata, cristià i social»

A les darreries del segle passat i començament d'aquest, els ateneus exercien una tasca catalanitzadora notable, i d'aquesta política no n'estan absents els ateneus obrers. El problema és que ha estat poc estudiat, i que, per una altra banda, han quedat pocs testimonis i escasses fonts per conèixer l'abast d'aquest fet. Coneixem alguns centres amb més detall. Per exemple, el Foment Martinenc (Ateneu Obrer) ha estat estudiat per Josep M. Solé, i podem saber que s'hi donà una interessant activitat teatral catalana, amb una sèrie de representacions que segueixen una línia creixent: dues els anys 1880, 1883, 1884; deu el 1885-1889; dotze el 1890-1894; vint-i-set el 1895-1899; vint-i-quatre el 1900-1904; disset el 1905-1909; cinc el 1910-1914; catorze el 1915-1919; quaranta-dues el 1920-1924; vint-i-cinc el 1925-1929; i quinze el 1930-1937. Cal remarcar com el 1895 hi ha un gran creixament de les representacions d'obres teatrals en català, i que es produeix una certa devallada abans de la guerra europea, per assolir el màxim durant els anys vint. Les obres representades eren, sobretot, costumistes (Serafí Pitarra, etc.) i de Rusiñol, Guimerà i Ignasi Iglésies.

D'altra banda un altrelement a tenir en compte és el nombre d'ateneus i de centres similars que és constituïxen. Resumint l'obra de Pere Solà (*Els ateneus obrers i la cultura popular a Catalunya 1900-1939*), veiem que durant el període 1877-1898 varen fundarse vint-i-dos ateneus; el 1899-1914 els creats foren quaranta-tres; els anys 1915-1930 en van aparèixer dotze mentre que durant la Segona República (1931-1936) són quaranta-tres els ateneus obrers i populars constituïts.

L'ATENEU ENCICLOPÈDIC POPULAR

De tots els ateneus socials, probablement el més important i conegut fou l'Ateneu Enciclopèdic Popular, del qual cal parlar. Va néixer a l'escalf de la vaga general del 1902, a Barcelona, creat per homes d'esquerra amb preocupacions culturals i educatives, capficats amb l'ideal de l'educació del món obrer, com ens ha explicat un dels seus iniciadors, Josep M. de Sucre, i Albert Pérez-Baró, que en fou directiu. Fou fundat el juliol del 1903, amb vint o vint-i-cinc socis. es reunien primer al local dels cors de Clavé; més tard tingué la seu al carrer de Tallers, i després (desembre del 1904) passaren al carrer del Carme. Entre els fundadors hi havia Lluís de Zulueta, el cooperativista Eladi Gardó, el periodista republicà Federal I. Bó i Singla, i el neomalthusià Lluís Buñi.

L'Ateneu Enciclopèdic Popular va néixer també amb molta afecció per l'excursionisme (per tobar la naturalesa, i a través d'ella el país); amb el desig de no vincular-se a cap partit polític; i amb l'objectiu central d'educar els obrers i millorar i reformar l'ensenyament públic (per la qual cosa va participar a la campanya a favor del Pressupost Extraordinari de cultura de l'Ajuntament de Barcelona, del 1908).

L'Enciclopèdic tenia cinc seccions: Literatura i Belles Arts, Geografia i Història, Ciències, Sociologia i Arts Industrials. Des de la seva constitució s'hi debateren els grans temes de l'actualitat política, social i cultural; els grans problemes de Barcelona, Catalunya, Espanya i el món. Ja des de bon començament s'hi donaren conferències sorolloses, com les dels anarquistes A. Lorenzo i J. Prat, la del pedagog catalanista Joan Bardina, o la del Jaume Brossa sobre Catalunya davant d'Espanya.

L'ATENEU POLYTHENICUM

Molt interessant fou també la vida de l'Ateneu Polythenicum, encara que de pes específic menor que l'Enciclopèdic. Fou fundat per Rafael Campalans i un grup de professors expulsats de l'Escola del Treball, poc temps després d'instaurar-se la dictadura del general Primo de Rivera. Era inspirat per la gent de la Unió Socialista de Catalunya, i si donaren cursos de nivell superior, portats pels germans Xirau, Carles Pi i Sunyer, Pompeu Fabra, amb assistència d'una seixantena d'alumnes per curs. Hi havia una biblioteca lligada al Polythenicum actuava l'Associació Obrera de Concerts, creada per Pau Casals, amb prop de tres mil socis.

Finalment voldria parlar del CADCI, que sense ésser pròpiament un ateneu portà a terme una tasca ateneística, ja que a més de les seves activitats socials i sindicals es dedicà a la tasca de difusió cultural, entre la pedagogia i esportiva entre els treballadors mercantils.

El Centre Autonomista del Comerç i de la Indústria fou fundat el 1903, amb el doble objecte d'ajudar socialment als seus afiliats i de defensar la catalanitat. El creixement dels socis va ésser espectacular: 85 el 1903, 1.100 el 1907, 4.300 el 1916, 7.175 el 1920. L'any 1908 ja tenia més de mil alumnes matriculats en 26 assignatures de les seves Escoles Mercantils. El CADCI tenia seccions esportives, de mutualisme i de propaganda catalanista. Els seus socis eren els puntals de les revistes del nacionalisme radical, com *Avant*, *Renaixement*, *La Nació*, *La Tralla*. Fou el pioner en l'esport obrer amb el camp de la gimnàstica, el frontó, la boxa, el futbol i l'excursionisme.

No cal parlar, perquè és ben coneguda de l'acció social i política del CADCI, ni de la seva participació en els fets del 6 d'Octubre, però sí que voldria dir, per acabar, que la història del CADCI és una de les pàgines més brillants de la nostra història nacional i obrera, i que massa sovint ha estat voluntàriament oblidada i negligida per aquells que confonen la història de les classes populars catalanes amb la descripció de la ideologia retòrica del radicalisme verbal.

JOSEP TERMES

Professor d'Història Contemporània
a la Universitat de Barcelona

Publicat a la revista *l'Avenç* - núm 104 - Maig 1987

No puc acabar sense expressar el nostre agraïment a la persona de l'honorable Conseller de Treball, Sr Ferreres, ja que, juntament amb la bona voluntat del secretari de la U.G.T. de Catalunya feu possible que el 26 de setembre de 1996 fos signat un compromís, en virtut del qual podem ocupar una dependència en aquesta casa.

També deixem constància del nostre agraïment a la Caixa de Catalunya per la concessió d'un equip informàtic, que és una eina imprescindible en el nostre temps.

També hem d'agrair a l'il·lustre notari Sr. Puig Salellas l'informe que desinteressadament va fer del CADCI, i que ha estat un gran suport en les nostres reivindicacions.

S'han adherit, excusant la seva no assistència a aquesta assemblea, la Sra. Muñoz-Espinalt, el Sr. Jordi Portabella i el Sr. Josep Ignasi Jordi Majem.

En el torn obert de preguntes han parlat els Srs. Manel i Marc Rucabado, el Sr. Ribó i la Sra. Montserrat Bofill. Tots ells han expressat llur acord amb la Junta Directiva, i asseguren que posaran el màxim interès en les tasques que els siguin encomenades.

Nova Junta Directiva del CADCI

Presidència	Lluís Urpinell i Joan
Vicepresidència 1. ^a	Francesc Queralt i Bertran
Vicepresidència 2. ^a	Pau Revull i Roca
Secretari	Rafael Sánchez i Núñez
Vicesecretari	Daniel Laspra i Roig
tresorer	Josep Oliver i Avellí
Bibliotecari	Marc Rucabado i Franquesa
Arxiu i Mitjans de Comunicació	Montserrat Bofill i Corominas
Relacions Institucionals	Manuel Rucabado i Verdaguer
Relacions Públiques	Albert López i Sabater
Ass. Jurídiques i Socials	Josep M. Vilaseca
Vocal 1r	Enric Villamor Salazar
Vocal 2n	Jordi Delprat i blin
Vocal 3r	Josep I. Jordi i Magem

Presidents-directors de les Seccions Autònomes a la posta en funcionament dels respectius sectors

Club de Mar	Alexandre Ribó i Golovart
Socors Mutus	Francesc Guitart i Teixidó
Defensor del Soci i Promoció CADCI	Antoni Turró i Martínez
Esports i Excursions	Albert López i Sabater